

PAPER DETAILS

TITLE: Doga ve İnsan İlişkisinde Kus Evleri

AUTHORS: Hayrun Nisa KURUÇAY, Emre KURUÇAY

PAGES: 317-332

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2160097>

Doğa ve İnsan

ÖZET
ÖZET

Özet

Modern şehirlerin kurulmasıyla birlikte gittikçe artan doğayla ilgili sorunların var oluşundansa doğayla ilgili sorunların ne kadar bu sorunlarla ilişkili olması ve bu sorunların çözümü için ne tür arayışlar olduğunu inceleyen bir çalışmada incelenen tarihte doğayla ilgili sorunların çözümü için yapılan çalışmaların ya da arken bu sorunların tarihteki hem de günümüzdeki sorunlarıyla mimari

Anahtar Kelimeler:

BIRDDHOUSES IN M

Abstract

In the course of time, with the increasing natural environment about the fact that started to come to the fore, mostly related to the environment, nature has begun to have a relationship with nature. This explanation has been established more intensively and understand the difference between them were examined together and shelter is an important

Keywords: Design

\$Uü *|U +D\U
%|O•P• úVWDQ
\$Uü *|U (PUH
6DNDU\D (SR

1. Giriş

Kuşlar kendi doğalarına bırakıldıklarında, cinslerine göre kendi yuvasını kurabilen canlılardır. Ancak ortak kullandığımız doğada yalnızca kuşlara değil tüm canlılara ve yaşam alanlarına, kimi zaman bilerek kimi zamanda dikkatsizce, zarar verilmektedir. Özellikle endüstrileşme dönemi öncesi şehirleri için bir şenlik, o dönemin insanı için setabat duygusunun ifadelerinden olan kuşlar; endüstrileşme sonrasında modern şehirlerinde kendilerine yer bulamamıştır. Makine metaforunun etkisindeki modern evin saçaksız çatıları insanların doğaya, doğanın da insanlara yabancılaşmasının adımlarından biridir.

☒

Almayı düşünmeden vermeyi amaç edinen, endüstrileşme öncesi insanların doğa ile ilişkisi daha samimidir (Oruç, 2009). Bu anlamda, Osmanlı toplumuna baktığımızda birçok canlıyı düşünerek yapılan evler, hastaneler ve benzeri yapılar bulmak mümkündür. Özellikle kuşların barınacakları bir kovuk ya da delikle onları korumayı görev edinseler de zaman içinde bu Osmanlı'da bir tutku halini almıştır (Barışta, 2000). Kimi zaman kuşların fiziksel özellikleri, kimi zaman yer çekimine karşı koyuşları, kimi zamansa göçleri insanoğlunu heyecanlandırmakta, harekete geçirmektedir. Bunun paralelinde ise kuş kovukları da kuş evlerine, saraylarına ve hatta camilerine dönüşmektedir (Bektaş, 2003). Yuvalar genellikle bir binayla birlikte yapılmakta ve binanın dönemsel özelliklerini taşımaktadır. O dönemlerde yapılan kuş evlerinin bu özelliği sayesinde dönemlerin sivil mimari örnekleri günümüze taşınmakta ve böylece bugün artık olmayan sivil mimari

örneklerin dönemi

☒☒

☒☒

☒☒

☒☒

Kuş evleri yalnızca olduğu kadar da yerel malzeme ile yapılmış güvercinlik olarak yerel değerleri olan ve önceleri fonksiyonları pırdandandır (Amirke benzeyen yapılara Kapadokya Bölgesi

☒

2. Kuş Evi Tasarımı

Osmanlı döneminde da oyularak işlenmiştir (Çalışkan ve K kullanılan malzemeler

evine dönüştürüldüğü basit kovuklardır. İkinci grup kuş evleri ise toplumsal hassasiyetlere göre şekillenmiş, dönemin mimarisini taklit eden tasarımlar olarak şekillenmiştir. Bir kuş evinin nasıl olması gerektiğine dair, tasarımcılara ait fikirler yakın zamana kadar çok üzerinde durulan bir konu olmamıştır ta ki doğaya yönelik kimi araştırmaların olumsuz sinyal vermesine ve 21. yüzyıl insanının doğaya karşı bilinçlenmesine dek. Bu anlamda genellikle geri dönüşümlü, doğaya zarar vermeyen malzeme kullanımları, çevrenin doğal dengesine karşı yapay müdahalelerin azalmasına yönelik tavırların yaygınlaşması gibi çevreci söylemlerin artışı, insanları bir şeyler aramaya itmiştir. "İnsan merkezci" bir yaşamın aslında insanı, "çevre merkezci" bir yaşam kadar mutlu edemediği ortadadır ve bu nedenle "derin ekoloji" olarak isimlendirilen yeni birtakım faaliyetlerle, aslında doğanın parçası olan insan ile diğer canlıların kentteki çok boyutlu birliktelikleri irdelenip, çözümler üretilmeye başlamıştır (Ürgüplü, 2013).

Yakın zamana kadar belki de kuşların özgürlüğüne bir müdahale gibi görüldüğü için pek ele alınmayan kuş evleri, bu yeni gelişmelerle birlikte tekrar değerlendirilerek önemli bir tasarım nesnesi haline gelmiştir.

Kuş evleri tarihteki örneklerinde olduğu gibi günümüzdeki örnekleriyle de gerek silueti gerekse barınma, sığınma gibi fonksiyonlarıyla mimari tasarım ürünlerine doğal olarak gönderme yapmaktadır. Bunun yanında günümüzde başka biçimlere de göndermeler yapan örnekleri de oldukça fazladır. Bu anlamda tasarım anlayışı açısından postmodern örnekler oldukça yaygın olmakla beraber rasyonel örnekler de rastlanır. Bunlara ek olarak hazır bulunmuş nesnelerden yapılan kuş evleri de malzemenin kolayca geri dönüşümünü sağlaması nedeniyle genellikle halk arasında yaygındır.

"Bir kuş evi nasıl olmalıdır?" sorusunun artık bir tasarım problemi halini aldığını gösteren iyi örneklerden biri, Milano Triennale'ine katılan bir grup tasarımcının bu soruyu çıkış noktası almasıdır. Bahsi geçen tasarımcılar, Roberto Giacomucci tarafından koordine edilen 24 kişilik bir gruptan oluşmaktadır. Grup, 2017 yılında Milano Triennale'ine katılarak; çeşitli renk, biçim denemeleri ve farklı yöntemlerle tasarladıkları kuş evlerini sergilemişlerdir. Bu sergi, Roberto Giacomucci (2017) tarafından bir deney olarak görülmektedir. Aslen böylesine mimari form ve fonksiyonla ilişkili olan kuş evleri, pratikte, mimari tasarım için de bir deneme sahası olarak görülebilir.

Aşağıda çalışmanın tüm ürünleri, tasarımcılarıyla birlikte verilmiştir. Bunların birçoğu tarih dışı birtakım nesnelere gönderme yapan postmodern tasarımlardır. 5, 13 ve 23 numaralı çalışmalar ise tasarımı görmeyen bir kişiye kolayca tarif edilebileceğinden (Özer, 2019), postmodern değil rasyonel tasarımlar olarak tasniflenebilir.

	
1. Giant Acorn – Shin Azumi	2
	
5. Claesson Koivisto Rune	6
	
9. CasaInsieme – Marco Ferreri	

13. Condominio – Alessandro Guerriero	14. House of Robin – Constance Guisset	15. Metropolitan Birdbox – Sam Hecht/Industrial Facility	16. Nestore – Giulio Iacchetti
17. Soft Nest – Lanzavecchia + Wai	18. Bird Feeder – Lievore Altherr	19. Condonido – Piero e Francesco Lissoni	20. House of Bird – Palomba Serafini
21. Marc Sadler	22. Birdhouse – Denis Santachiara	23. Waterhouse – Paolo Ulian	24. Hong Kong's favourite bird – Michael Young

Görüldüğü üzere b
mekâna girmeden
dan çıkmaya hazır
göz önünde bulur
vetasarım anlayışla

Bahsedilen form ar
mı'nda Filiz Özer'i
ve Plastik Sanatlar
(2019),tasarım nes
"Kristalize Form",
gelişine "Entegral
ile oluşmasına "En
da "Organik Form
Yaşamı adlı kitabın
reli geçirdikleri ev
ölümü olarak sınıfl
bir öyküsü olduğu

Londralı tasarımcı
"Animal Wall" 50m
geçen bir nehirde
farklı boyutlarda ta

Kuş evleri, 50 m'l
için formu enerjik
tasarım anlayışı aç

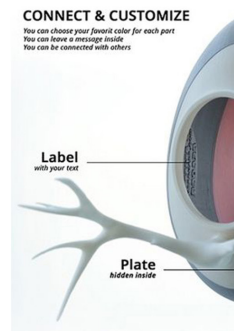
London Fieldworks tarafından tasarlanan Görsel 5'teki örnek, şehirdeki yapıları örnek alarak onlarla uyumlu tasarlanmıştır. Şehrin beklenmedik yerlerinde insanların karşısına çıkan tasarımlar birer heykeli andırmaktadır. Form kategorisi ve tasarım üslubu açısından Görsel 4'teki ile aynı olan bu tasarım bize, tasarımcıların tekil birim tasarımı kadar hatta belki de daha çok eğildikleri noktanın, farklı birimlerin bir araya getiriliş şekli olduğunu gösteriyor (Mills,2010).

Görsel 6'daki Ame boyutlarında oluşt nedeniyle rasyonel kategorisinde gibi lendirilmek için da

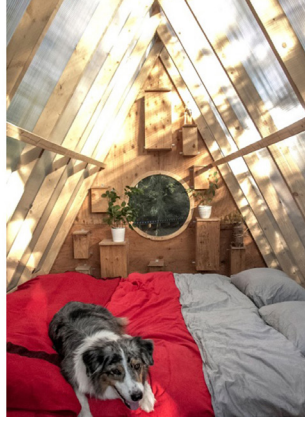

Tasarımcı Aaron D da bahçe duvarları zeyen bir tasarım gelen tuğlaların, he lanmıştır. Tasarım için entegral form özelliklerini göster

Görsel 8. 3D baskı ile alıcıların kendi Güncel tasarım ve dünya çapında bir To ve Hazzard Tr, 2

Tasarım, giriş uzantısı geyik boynuzuna ya da ağaç dallarına gönderme yaptığı için postmodern tasarım anlatışındadır. Form kategorisi olarak ise kuş evleri için fonksiyonel olan giriş uzantısı ve ana mekân birlikte değerlendirildiği de göz önünde bulundurularak, tasarım organik form kategorisindedir.

XXX

Yukarıdaki tasarım, Kanada’da “Studio North” adlı bir tasarım grubu tarafından, insanlar ve kuşların ortak kullandığı bir ağaç ev olarak tasarlanmıştır. Kamp için alana gelen insanların da öndeki kuş kutularında barındığı gibi tesadüfi bir şekilde barınmaları amacını taşımaktadır (McKnight,2017).

Tasarımın kuşlar için olan bölümü çok sayıda yüzeyin birleşmesinden oluştuğu ve yine kuşlar için ayrılan bölüm çok sayıda kutudan oluştuğu için tasarımı kristalize form kategorisinde sayabiliriz. Ancak tasarımın bütünü entegral form kategorisine dâhildir. Aynı zamanda, kuş evleri, dikdörtgen kutulardan oluştuğu ve kuşların girmesi için açılan fonksiyonel delik yuvarlak olduğu için de tasarımı rasyonel olarak değerlendirebiliriz.

X

Yukarıdaki tasarım ve’den mimarlar v...
mıştır. Kuş evleri, ...
mobilyalarının ger...
rımız evin tadını ç...
türlerini çekmeyi h...

Soldan sağa doğru...
layışıyla tasarlanan...
kristalize form, kris...

X

Hazır bulunmuş ne...
luğu postmodern t...
layışı olarak postm...
sınıflandırabiliriz. C...
melerin geri dönü...
tarz tasarımların ya...

Sonuç

Günümüzde farklı...
lerle doğa, giderek...
canlılar hayata dah...
Örneğin şehrin gü...
sesler ötmeye baş...
gibi.Ama belki de y...
başardı. Günümüz...

Doğayla ilgili farkı...

zümleler üretilebileceği araştırılıyor. Bu kapsamda değerlendirdiğimiz üzere kuş evleri, geçmişteki şehir neşesini geri getirmek üzere bir tasarım nesnesi olarak görülmeye başlandı. İlk örneklerini yüzyıllar önce gördüğümüz kuş evleri, insanın doğaya bir teması. Ancak uzun yıllardır doğa ile pek de ilgilenmeyen insan, gerçekten eski yıllardaki gibi gerçek duygularla mı bu konu üzerine eğilmeye başladı, yoksa gizli bir menfaat dürtüsüyle mi, daha tam olarak anlayamıyoruz.

Gerçek şu ki, kuş evleri artık bir tasarım sorunudur. Bu ürünle ilgili çalışmalar, mimarlar için mimari formlar ile oldukça ilişkili olduğu için heyecan vericidir. Kuş evleri, özellikle öğrenciler için deneme fırsatı olarak değerlendirilebilir. Profesyoneller içinse neredeyse bir sosyal sorumluluk sahasına dönüşmüş değerli bir alan haline almış durumdadır.

Yeni bir tasarım nesnesi olarak ele aldığımız kuş evleri için ya tekil birim tasarımından ya da bir birimin farklı şekillerde bir araya getirilişlerinden bahsedilebilir. Bu anlamda yukarıda incelendiği üzere; kristalize, entegral, enerjik ve organik formlarda kuş evleri vardır. Ancak bir modülün farklı şekillerde bir araya gelmesiyle oluşan kuş evleri tasarımcıların tasarım yeteneklerini ortaya koyma açısından önemli olanaklar tanıdığı için kristalize, günümüz bilişim ve kalıp teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte küçük ölçekli bir deneme ortamı olduğu için de organik formu tasarımlara günümüzde daha çok rastlanmaktadır. Tasarım anlayışı açısından ise kuş evleri genellikle, postmodern ya da rasyonel tasarımlardan oluşur. Kuş evleri; mimar, seramik sanatçısı, endüstri ürünleri tasarımcısı gibi uzmanlık alanlarının ve malzeme seçimlerinin çeşitlenmesiyle oldukça farklılaşabilir.

Kaynakça

- Amirkhani A., Okhoyat, H., Zamani, E. (2010). *CHINESE (POH) AND CHINESE (POH) Asian Culture and History*, 2(2), 45-57
- Bektaş, C. (2003). *Kuş Evleri İstanbul: Literatür Yayıncılık*
- Çalışkan, C. İ., Koç, E. (2019). *Kuşevleri ve 3 Boyutlu Baskı Yöntemi ile Üretim*, İlimi Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi, 13(1), 167-185
- Erman, D. O. (2014). *Bird Houses in Turkish Culture and Contemporary Applications*, Procedia - Social and Behavioral Sciences 122, 306 – 311
- Focillon, H. (2015). *Biçimlerin yaşamı*. (Çev. A. Tümertekin). İstanbul: Janus Yayıncılık
- Özer, F. (2019). *Endüstri Tasarımının Gelişimine Mimarlık ve Plastik Sanatların Etkileri* Ders Notları, MSGSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şölenay, E., Çelikoğlu, Ö. (2012) *Bir Malzeme Olarak Seramiğin Kullanılması* Sanat ve Tasarım Dergisi, 2(2), 41-51
- Ürgüplü, G. (2013). *Derin Ekolojik Bağlamında Kentte Sokak Hayvanlarıyla Birlikte Yaşamak Olgusunun İncelenmesi* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Barışta, H.Ö. (2000). *Osmanlı İmparatorluğu Dönemi İstanbul'undan Kuşevle* Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları / 2528

İnternet Kaynakları

- İnternet: House of Birds, Where Designers Make Nest (2017, Nisan). Web: <https://workshop.houseofbirds.it/en/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.
- İnternet: Etherington R. (2009, Ağustos). Animal Wall. Web: <https://www.dezeen.com/2009/08/28/animal-wall-by-gitta-gschwendtner/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.
- İnternet: Mills, J. (2010, Eylül). Spontaneous City in the Tree of Heaven by London Fieldworks. Web: <https://www.dezeen.com/2010/09/08/>

spontaneous-city-in-t
2020'de alınmıştır.

İnternet: Nazemi, M.
attic-by-studio-chad-

İnternet: Andrews, K.
www.dezeen.com/20
dunkerton/#:~:text=
Bricks,a%20small%2
alınmıştır.

İnternet: 3D Printed B
printed-bird-nest-des

İnternet: McKnight, J.
western Canada. Wel
wooden-treehouse-w
2020'de alınmıştır.

İnternet: Aouf, R. S. (2
Wildlife. Web: [https://](https://design/adresinden)
design/adresinden 17

İnternet: Oruç, S. (20
trakus.org/kods_bird,

Görsel Kaynaklar

Görsel 1: Kuşların ken
pin/43445669530777

Görsel 2: I-İshak Paşa
tr.pinterest.com/pin/4
alınmıştır.

Görsel 3: İran'da bulu
pin/43445669530777

Görsel 4: İnternet: Et
dezeen.com/2009/08
2020'de alınmıştır.

Görsel 5:Mills, J. (2010, Eylül). Spontaneous City in the Tree of Heaven by London Fieldworks. Web: <https://www.dezeen.com/2010/09/08/spontaneous-city-in-the-tree-of-heaven-by-london-fieldworks/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 6:Nazemi, M. (2011, Kasım). Attic. Web: <https://www.dezeen.com/2011/11/18/attic-by-studio-chad-wright/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 7:İnternet:Andrews, K. (2013, Temmuz). Bird Nesting Bricks. Web: <https://www.dezeen.com/2013/07/16/bird-nesting-bricks-by-aaron-dunkerton/#:~:text=Aaron%20Dunkerton's%20Bird%20Nesting%20Bricks,a%20small%20clay%20entrance%20hole.> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 8:3D Printed Bird Nest Designs(2016). Web: <https://3dstartpoint.com/3d-printed-bird-nest-designs/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 9:McKnight, J. (2017, Kasım). Birds and humans share wooden treehouse in western Canada. Web: <https://www.dezeen.com/2017/11/27/studio-north-birdhut-wooden-treehouse-western-canada-camping-birds-humans/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 10: Aouf, R. S. (2019, Mart). IKEA upcycles furniture into colourful Wild homes for Wildlife. Web: <https://www.dezeen.com/2019/03/21/wildhomes-for-wildlife-ikea-design/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Görsel 11: Hazır bulunmuş nesnelerle kuş evi tasarımı. Web: <https://tr.pinterest.com/pin/434456695307772452/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.

Tablo 1: Gromari, A. (2017, Nisan). House of Birds, Where Designers Make Nest. Web: <https://workshop.houseofbirds.it/en/> adresinden 17 Haziran 2020'de alınmıştır.